

Kumburk – rekonstrukce okružní hradu 2006 – 2012

Kulturní dominantou podkrkonošského Mikroregionu Tábor zůstávají již po staletí rozsáhlé zříceniny hradu Kumburku (642 m). Počátky mohutné markvartické pevnosti se uvažovaně datují již do období kolem roku 1300, první známá písemná zmínka o kumburském sídle pochází pak z roku 1325, kdy je zde zmiňován *pán nepokojný* Markvart (z Goldenburka). Hrad prošel během své existence pestrým stavebním vývojem, jeho pevné hrubé zdi poskytovaly bezpečnou ochranu příslušníkům mnoha předních českých rodů. Dlouhý život mohutné příhraniční pevnosti násilně ukončují roku 1658 nálože střelného prachu císařských vojsk pod velením inženýra Pieroniho. Pobořené panské sídlo stalo se následně zdánlivě nevyčerpatelným zdrojem levného stavebního materiálu pro rozličné stavby v přilehlých obcích.

Vážnější zájem o opomíjené kumburské zříceniny přichází až s obdobím romantismu. První známá kresba zbořeného hradu pochází z roku 1785, se zaníceným zájmem setkala se tajemná zbořenina u romantického pěvce slova K. H. Máchy, hradobadatele-průkopníka F. A. Hebera či u kočovného divadelníka J. K. Tyla. Právě do období romantismu datují se i skromné zprávy o prvních záchranných pracích na pozvolna rozpadajícím se Kumburku (roku 1840 dochází mj. k částečnému vyčištění velkého sklepa). V letech 1939 – 1941 provedl řadu potřebných zabezpečovacích prací KČT. Roku 1953 byl Kumburk (spolu s hradem Bradlecem) svěřen do přímé správy KNV v Liberci. Roku 1999 sestává majitelem Kumburku obec Syřenov, která jej vlastní (opět spolu s blízkým Bradlecem) až do dnešních dní. O pozvolna probouzející se zřícenině od podzimu roku 1992 pečuje Sdružení pro záchranu hradu Kumburku (www.kumburk.cz).

První rekonstrukční práce pod patronací SPZHK se zaměřily nejdříve na torzo velké věže a navazující velký sklep (oprava zčásti propadlé klenbičky a částečně vyvalené boční stěny). Roku 2006 proběhl na Kumburku první záchranný archeologický výzkum (J. Prostředník – Muzeum Českého ráje – Turnov), který se zaměřuje na Panenskou věž a první hradní bránu. Téhož roku dochází ke stavebnímu zajištění chatrného torza Panenské věže (závažné destrukce prvku v polovině 19. století) a části navazující okružní hradby. Léta 2006 – 2012 vyznačují se na Kumburku postupným (po etapách) stavebním zajištěním okružní hradby, ležící mezi Panenskou a Studniční věží (cca 70 m). Náročný terén si vyžádal stavbu četných odvážných lešení, četné kaverny v gotickém zdivu spotřebovaly návazně desítky tun kamene

a spojovacího materiálu (obtížným úkolem po celou dobu rekonstrukčních prací zůstával především dovoz užitkové vody z nedalekého (2 km) zrušeného kamenolomu). Nejnáročnějším úsekem celé obtížné rekonstrukce byla bezpochyby část okružní hradby, přimykající se ke Studniční věži. V čase poboření hradu císařským vojskem (1658) zde totiž došlo k silnému nárazu mohutného bloku zříceného zdiva do vnitřní stěny okružní hradby a následně k jejímu mírnému vyboulení. Navazující záchranné práce přinesly další cenné poznatky do skromné mozaiky stavebního vývoje kumburského hradu (stopy základů po mladší uvažované budově, dnes již zaniklé, přimykající se ke Studniční věži; torzo mohutného armovaného pilíře u malého sklepa). Dlouholetá rekonstrukce přispěla nejen k zachování daného úseku okružní hradby pro budoucí generace, ale zároveň přinesla nečekané množství cenných informací z období života pyšného hradu a zároveň dále zvýšila vypovídací hodnotu rozsáhlých kumburských zřícenin.

Sdružení pro záchranu hradu Kumburku (SPZHK): - v listopadu roku 2012 oslaví SPZHK 20. výročí svého založení. Sdružení bylo založeno počátkem 90. let 20. století několika nadšenci, kterým nebyl neblahý osud zdejší památky lhostejný. Záchranné práce se zprvu zaměřily především na ochranu zdevastovaného areálu kumburské zříceniny před rozličnými nekalými živly. Postupně došlo k vymýcení nežádoucí náletové zeleně a prvním drobným stavebním zajištěním (povětšinou za pomoci nasucho kladeného kamene a dřeva). Prvním předsedou sdružení se stal heraldik p. M. Hirsch (zemř. 2005), poté jeho místo zaujal jeho vrstevník (a spoluzakladatel SPZHK) p. M. Dostál. Sdružení se v současné době stará nejen o zříceniny Kumburku, ale dohlíží na sousední Bradlec. Rozličnými akce (známé zářijové Kumburské svítání, Kumburské tancování a šermování, ...) se podílí na skromném kulturním životě Mikroregionu Tábor. Nezanedbatelnou součástí konání členů a příznivců SPZHK zůstává i rozličná pomoc (tzv. víkendovky) opomíjeným historickým objektům v okolí (Kozlov, Návarov, Choustníkovo Hradiště, ...) a drobná badatelská a publikační činnost. Radou a skutkem snaží se pak SPZHK napomáhat obdobně laděným zájmovým sdružením po celé České republice.

(foto + zpracování textu: Šimůnek Tomáš; Vaistauer Martin)

Foto příloha:

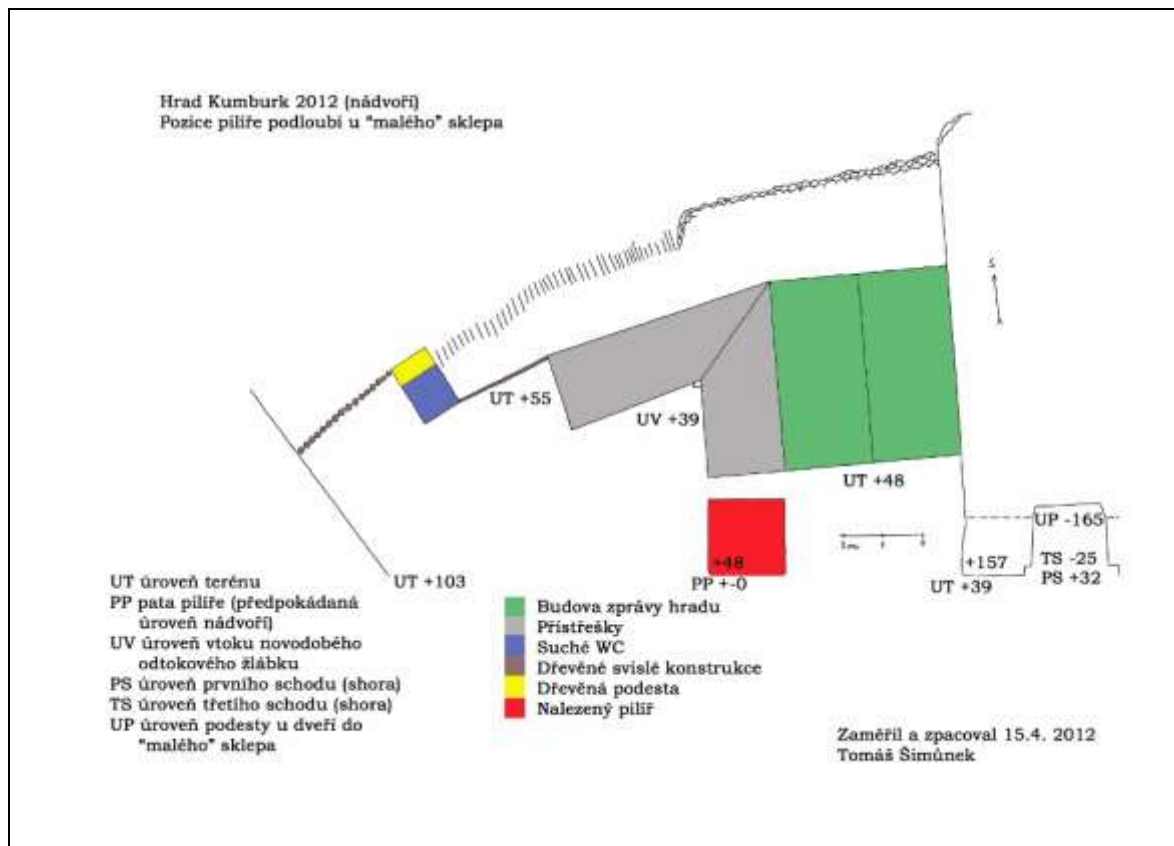
(Kumburk – oprava okružní hradby u Studniční věže)

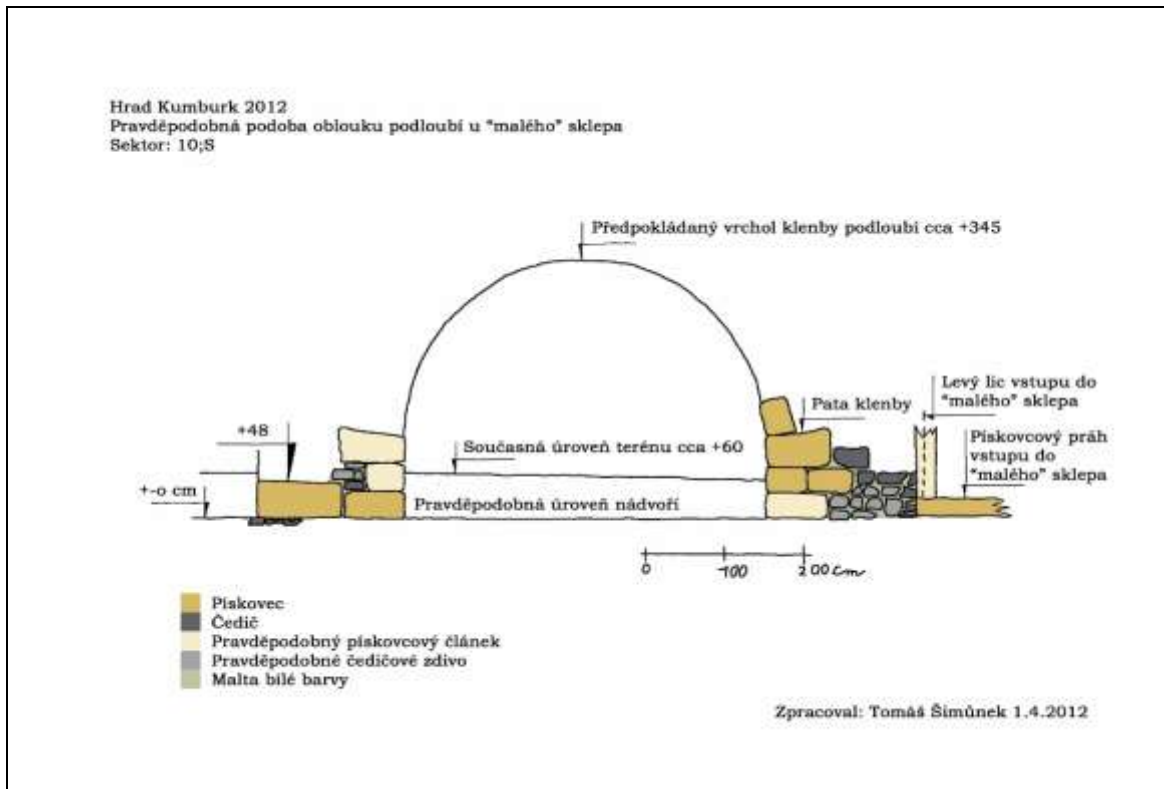
(Kumburk – oprava okružní hradby u Studniční věže)

(Kumburk – torzo mohutného armovaného pilíře u malého sklepa)

(Kumburk – torzo pilíře u malého sklepa - zaměření)

(Kumburk – pravděpodobná podoba oblouku podloubí u malého sklepa)

(Kumburk – hradby – úseky u bran po vyčištění terénu)